1

ሀረግ

- ሀረግ ያለተሟላ ሀሳብ ነጥሎ ትርጉም የሚሰጥ ወይም የሚሰጥ የቃላት ስብስብ ነው።
- ሀረግ ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ ቃላትን የቃላት ቅንጅት ነው።
- ሀረግ ቃላት አይደለም ግን ከቃላት ይሰራል። ሀሳብ ግን ሙሉ መልዕክት ይኖረዋል።

የሀረግ ዓይነቶች

ሀረግን ተቃላት ከፋፍለው ... ይለያሉ ከመሆኑ በፊት በተሰጠው ሀረግ ውስጥ የሚገኙ የቃላት ዓይነቶችን ማወቅ ያስፈልጋል። ቅፅላዊ ሀረግ፣ ተውሳከ ግሳዊ ሀረግ፣ ስያሜያዊ ሀረግ፣ (ርዕሰ ተሳቢ-አቀንቃኝ)፣ ተውላጠ ስያሜያዊ ሀረግ ተብለው ይከፈላሉ።

1. ስያሜያዊ ሀረግ፡- ሀሳቡን በዐረፍተ ነገሩ ውስጥ ገንቢ ክፍል ሆኖ የሚሰጥ ቅፅል ከዋናው ስም ጋር ተጣምሮ የሚገኝ ሀረግ ነው።

ምሳሌ. ብዙ ቆንጆ ሴት የተመለከተው ሰው
ትልቁ ቤት
ያማረ ልብስ ለብሳ

2. ተውሳከ ግሳዊ ሀረግ፡- የሆነ ነገር ሀሳቡን ለማጠቃለል ቅፅል ተውሳከ ግሶች ገንቢ ክፍል ሆነው የሚመጡ ሀረጎች ናቸው። ይህ ሀረግ ብዙ ጊዜ የሆነ ነገር የሚገልፅ ሲሆን ግሡን ይጨምራል።

ምሳሌ፡-
ብለህ ወደ ሰማይ ቤት
ወይዘሮ ነጭ ጥሩ ትመስላለች
ለኔ ያለኝ ነገር ሁሉ ተሰጥቶኛል
ሀረጎችን ትክክለኛ ትርጉም ተረዳለህ

Scanned by CamScanner

3. ቅፅተዋሰው፡- ቅፅተዋሰው ቅፅል ወይ ዝደርቡ
የሚቀይር ሀረግ ነው፡ ወይም ቃል የለለ ተግባ
ሊሆኑ ይችላ ተወሳሽ ቃተን ይመልሳተግባ
ነው ያወጣል፡ ዛሬ ገበያ ብዙ የዋይ
ብዙ ደመቅ ቀይ
ዛንዱ መቀሚ
ለገሳችን ብዙውን ያዝ

4. ተውሳከ ግሳዊ ዘርፍ፡- የተውሳከ ግስ ቃተን
ወይ ቦታዊ የሚመሠረት ዘርፍ ሲሆን ስሜት
ቅፅል ን ገልፁ፡ ጋር በመሆን ይቀርባል.
ያወጣል. ሰውየው ፍጥነት
የሚመጣው ዛዲጉ
ሽለሪት ደብኖ
በብዙ ሰለተወው

5. መስተ ቀደ-ዳዊ ዘርፍ፡- የመስተቀደ-ደ-መደቡ
የመፀስተዳድር ቃል ወይ በመሆ-ደ የሚቀመ
ዘርፍ ነው፡ ይህን ዘርፍ ሳይ ነ ስያወጋ.
በመቀደ- ሄንደ ሌላ-ንቅሳ ፍርጉ
ነደወን ይችላ፡
ያወጣል. ወደገበያ፡ ለተሳፈጋ.
በመፀተ መስተ ዛዛፉ ቁ

6. መስተዳያዊ ዘርፍ፡- መሠረተዳያ ቃተን
ወይ በመደ-ደ ይቀርባል፡
ያወጣል. ሄሀመደ. መጣ ሄና
ጋዜው የሌለ በመሆን.
ዛሬ መቀያ
ለመሆ ሰላ.
ወለላ ሄንደ

7. ተዉሳከ ሰውዊ ዘርፍ፡- የተውሳከ ስያ
ቃተን ወይ ዝደርቡ የሚቀይር ዘርፍ ነው.
ያወጣል. ተማሪዎቹ በተ የሄና ለመ-ሄንዳ
የዛሬ ሲመጣ ሄና
ሽለመደተ ለማን

Scanned by CamScanner

ሥነ-ሕዝብ ጥናት ዓላማ ሰዎች ስለሚኖሩበት ሁኔታ ለማወቅ ነው።
የተመረጡ ጉዳዮች ላይ ትኩረት ያደርጋል። ለምሳሌ
ስለሰዎች ቁጥር፣ ስለሚኖሩበት ቦታ፣ ስለሚሰሩት ሥራ
ለመለየት ይጠቅማል።
ስለሰዎች ቁጥር ለመለየት የሚጠቅሙ ሦስት ነገሮች አሉ።
እነዚህም ሞት፣ ልደት እና ፍልሰት ናቸው።
የዕለቱን ገጽ 154-155 ይመለከቱ ሁሉንም ጥያቄዎች ይመልሱ

ዓለም ስለ ሕዝብ ብዛት

የሕዝብ ክፍፍል

በአንዳንድ አካባቢዎች ሕዝብ ከሚኖርባቸው ክፍለ ዓለማት ጋር
ሲነፃፀር ብዙ ሰዎች የሚኖሩባቸው ቦታዎች አሉ። ለምሳሌ

የቃላት ዓይነቶች
ስያሜያዊ ቃላት

ቃላት ከመሠረታቸው ባሉት ቁጥሮች እጠቃቀም ሊለያዩ
እንደሚችሉ ተገልጿል። ስያሜያዊ ቃላት ፣ ስለ አንድ ነገር ስለ ሰው
እንስሳ የተመሠረተ ለመሆኑ ጥርጥር የሌለበት ዓይነተኛ
ቃላት ናቸው።

ለምሳሌ. ሱፍ ከሰጠን የለመነ ስለተ ቅጠሩ ለማግኘት
ሳህኑ ስለሰበረ ስለሱ ስንነጋገር ስለ ወንድ ልጅ
ነገ መጽሐፍ ሊገዛ ነው።

2. ያልተለመደ ቃላት ከሌላ ቃላት ጋር ተዋህዶ
መሰረታዊ አንድ ቃላት ሲፈጥር ስያሜያዊ
የሚገኝ ቃላት ናቸው።

ለምሳሌ. - ወይዘሮ ቦረሰውን መሳይ ደሴ አንድ
ሻገተ ተቆጣጣሪ።
- ስለሚተ ገለጠሁና ስለዚህ መጣችሁ።
- የሰንቻለው ስለማገኘ ደሞለሁ ደሴ አንድ
አያጠፋም።

3. ያልተለመደ ቃላት ስለተና ከሌላ ቃላት ጋር
ቃላትን ስመሠረት መሰረታዊ አንድ ቃላት
ሆነው የሚገኙለት የቃላት ዓይነት ነው።

ለምሳሌ፦ ሥነ ቴሌቪዥን፣ ስርዓተ ትምህርት፣ ስለዚህ
ልጅን ሥነ ሥርዓት።

አየር ንብረታችሁንና ሀገራችሁን ጽፈሙልኝ ስትሉ

4. ያልተለመደ ስለዚህ መደ ዘር ማመላከት።
ሀረግ የሚመሠረት ቃላት ከሌላ ቃላትና ሀረግ
ለምሳሌ፦ ሰንጋው ሲተረጉ አንድ መደብ
ሰውየው ሌባው ፣ ሥነ ጽሑፍ ስለሚወደው ስለዚህ ተመረጠ።

5. ያልተለመደ ቃላት ከሌላ ቃላት ጋር ተዋህዶ ሀረግ
(ሥርዓት) የሚመሠረት የቃላት ዓይነት ነው።

Scanned by CamScanner

የሕግ ዓይነቶች

ሕግን የተለያዩ የሕግ ዓይነቶች በመለየት ማጥናት ይቻላል. የሚከተሉት የሕግ ዓይነቶች ሲሆኑ ተመሳሳይ ሕግ ከአንድ በላይ ዓይነት ሊሆን ይችላል:

1. የተፈጥሮ ሕግ: ሰዎች ከፈጣሪ ተነሳሽነት የሚያገኙት ሕግ ሲሆን:
ምሳሌ: መውለድ: ሞት: ፍቅር: ጥላቻ: ደስታ: ሀዘን: ቁጣ: ጥላቻ: ጠላትነት ወዘተ ናቸው

2. የመለያ ሕግ: የተወሰኑ ነገሮች ከሌሎች የሚለዩበት ሕግ ሲሆን:
ምሳሌ: ቀይ: ሰማያዊ: አረንጓዴ: ቢጫ: ብርቱካን ወዘተ ናቸው

3. የቅርብ ሕግ: የተለያዩ የመለያ ሕግጋት ሲገናኙ መጀመሪያ የሚተገበረው ሕግ ነው:
ምሳሌ: ሰውነት: ሠራተኛ: ሐኪም: ጠበቃ: ተከሳሽ: አቃቤ ሕግ ወዘተ

4. የነገር ሕግ: ነገሮች የተፈጥሮ ሕግ ሲሆኑ የተወሰኑ ነገሮች ደግሞ የተለያዩ የመለያ ሕግጋት ሊኖራቸው ይችላል ይህ ሲሆን የተፈጥሮ ሕግ ከመለያ ሕግ ይልቅ ቅድሚያ ይኖረዋል
ምሳሌ: ወንበር: ጠረጴዛ: መኪና: ገንዘብ: ጫማ: ቦርሳ ወዘተ ናቸው

5. የርቀት ሕግ: ከአንድ የርቀት ደረጃ: የሚገኙ ነገሮች የሚመሳሰሉበት የሕግ ዓይነት ነው:
ምሳሌ: ዓለም: አየር: ሀገር: መንግስት: ከተማ: ቤት: ክፍል ወዘተ ናቸው
ከአንድ በላይ ሕግጋት ሲገናኙ የትኛው ሕግ የበላይነት እንዳለው ለመለየት የሚከተለውን ቅደም ተከተል መጠቀም ይቻላል:

Scanned by CamScanner

2. ಹಿಂದಿ :- ಸಮಾನ ಶಬ್ದಗಳು ಇರುವಾಗ ಎರಡನೆಯ ಪದಗಳ ಮೊದಲು ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹಾಕಿರುವರು :
ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಅಂತ್ಯ-ಹಿಂದಿ ಎಂಬ ಪದವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಪದವು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪದವಾಗಿದೆ. ಪುಲ್ಲಿಂಗ : ಇದು : ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿದೆ : ಅಂತ್ಯ-ಹಿಂದಿಯ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಪದವು ಇದಾಗಿದೆ : ಅಂತ್ಯ ಸೇರಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಗಿದೆ. ಪುಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ :

ಪುಲ್ಲಿಂಗ :	ಅಂತ್ಯ-ಹಿಂದಿ	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಅಂತ್ಯ-ಹಿಂದಿ
ಪುಸ್ತಕ	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಪೆನ್ನು	ಪೆನ್ನ
ದೇವರು.	ಲಕ್ಷಣ	ಹುಡುಗಿ	ಹುಡುಗಿ
ಹುಡುಗ.	ಹುಡುಗ	ಪುಸ್ತಕ	ಪುಸ್ತಕ
ಸ್ನೇಹಿತ.	ಸ್ನೇಹಿತ	ಸ್ನೇಹಿತ	ಸ್ನೇಹಿತ
ಸ್ನೇಹಿತ	ಸ್ನೇಹಿತ	ಹುಡುಗ.	ಹುಡುಗ
ಸಮಯ	ಸಮಯ	ಹುಡುಗ	ಹುಡುಗ
ಹುಡುಗ	ಹುಡುಗ	ಮನೆ	ಮನೆ
ಮನೆ	ಮನೆ	ಮನೆ	ಮನೆ
ಪುಸ್ತಕ	ಪುಸ್ತಕ	ಪುಸ್ತಕ	ಪುಸ್ತಕ

ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಪದಗಳಿಗೆ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯವಾಗಿದೆ : ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯ ಹಿಂದಿ ಪ್ರತ್ಯಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು

3. [illegible] : ಪುಲಿಂಗ : ಪುಸ್ತಕ : [illegible] : ಪುಲಿಂಗ
ಪದಗಳು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಪದಗಳಾಗಿವೆ : ಪುಲಿಂಗ ಪದಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯವಾಗಿ ಸೇರಿವೆ :
ಪುಲಿಂಗ ಪದಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯವಾಗಿ ಬರುವ ಪದಗಳು :

ጸሐፍት ሥነ ፍጥረት :- በእግዚአብሔር ተፈጥሮ ውስጥ ያለው ፍጥረት ሁሉ ሕያው ነው። ሕያው ፍጥረት ሁሉ ሕይወት ያለው ነው። ሕይወት ያለው ፍጥረት ሁሉ ሕይወት ያለው ነው።

ሀ. የመሬት ሥነ ፍጥረት

ሀ. የመሬት ሥነ ፍጥረት በእግዚአብሔር ፈቃድ ተፈጥሮ ውስጥ ያለው ፍጥረት ሁሉ ሕይወት ያለው ነው። ሕይወት ያለው ፍጥረት ሁሉ ሕይወት ያለው ነው። ሕይወት ያለው ፍጥረት ሁሉ ሕይወት ያለው ነው።

ለ ናሙና:- ሀ ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው።

ሐ. የመሬት ሥነ ፍጥረት

ሀ. ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው።

መ. ሕያው ሥነ

ሀ ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው።

ሀ ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው።

ሀ ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው።

ሀ ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው።

ሀ ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው። ሰው ሕይወት ያለው ፍጥረት ነው።

Scanned by CamScanner